

Projekt

z dnia 3 marca 2026 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY CHROSTKOWO**

z dnia 11 marca 2026 r.

w sprawie: przyjęcia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Chrostkowo na lata 2026–2030”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 oraz art. 9a ust. 15 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.), art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.), Rada Gminy Chrostkowo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Chrostkowo na lata 2026–2030”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Chrostkowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Patryk Chojnicki

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Chrostkowo na lata 2026 - 2030.

Wstęp

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., zwana dalej "Konstytucją RP", w art. 18, art. 47, art. 48 i art. 71 wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości, poglądy oraz styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. W przypadku dezorganizacji życia rodziny zostają zachwiane podstawowe role wewnątrz rodzinne, które ulegają zaburzeniu. Łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Najbardziej jednak niepokojące jest to, że „(...) przemoc rodzi przemoc, tworząc swoistą spiralę przemocy, obejmującą coraz to nowe generacje pokoleń”.¹ Wśród wielu zatrważających zjawisk obserwujemy jeszcze jedno – przemoc staje się towarem sprzedawanym w licznych programach telewizyjnych, stanowi główną atrakcję filmów czy gier komputerowych. Ma swojego „odbiorcę” wśród niemal wszystkich grup wiekowych. Przemoc stała się zatem swoistym rodzajem rozrywki, zabawy. Choć przemoc i agresja jako forma zachowań społecznych istniała od zarania dziejów we wszystkich kulturach i religiach, to właśnie obecnie obserwujemy zjawisko swoistego rozkwitu, eskalacji przemocy, a jednocześnie wzrastającego nią zainteresowania.²

Podstawą opracowania niniejszego Programu jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.), która nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej (art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy).

¹ J. A. Malinowski, Pętla przemocy, " Wychowanie na co dzień" 1996, nr 9.

² J. Wawrzyniak, (red.), Socjologiczne i psychopedagogiczne aspekty przemocy, Łódź 2007, s. 7.

I. Informacje ogólne

Przemoc domowa – to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc domowa przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Rzadko jest ona incydem jednorazowym, zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. **Zaniedbanie** – to ciągłe niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.
6. **Cyberprzemoc** – przemoc z wykorzystaniem różnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych (poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi itp.). Akty cyberprzemocy przyjmują różne formy: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie i rozsyłanie kompromitujących zdjęć, filmów oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.

Cykle przemocy:

1. **Faza narastania napięcia** – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia oraz narastające sytuacje konfliktowe,
2. **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych,
3. **Faza miodowego miesiąca** – to czas skrucy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

Przemoc domowa ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona samą siebie, sprawcę oraz innych ludzi.

Według polskich regulacji prawnych przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego jaki ma charakter - jednorazowy czy cykliczny, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu Karnego.

Skutki przemocy domowej mogą być następujące: poczucie winy, niska samoocena, depresja, lęk, podejrzliwość, zaburzenia snu, chwiejność emocjonalna, zaburzenia koncentracji uwagi, nadpobudliwość, chroniczne bóle, dolegliwości przewodu pokarmowego oraz szereg dodatkowych schorzeń układu psychicznego i fizycznego ludzkiego ciała. Badania pokazują, że doświadczenie różnych rodzajów przemocy jest bardziej destrukcyjne w skutkach, niż doświadczenie tylko jednego z nich. Doświadczenia przemocy może także prowadzić do powstania u ofiary doznającej przemocy zespołu stresu pourazowego, który na wiele lat może wyeliminować jednostkę z życia w społeczeństwie, a bez odpowiedniego wsparcia często kończy się samobójstwem ofiary.

Niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2026- 2030 powstał w oparciu o literaturę przedmiotu podejmującego problem oraz zapisy ustaw i funkcjonujących programów.

II. Diagnoza zjawiska przemocy w domowej w gminie Chrostkowo

Gminę Chrostkowo zamieszkuje 2922 mieszkańców. Jest to gmina typowo rolnicza, gdzie główne źródło utrzymania stanowi ten właśnie rodzaj działalności. Dominującą grupą wiekową są osoby w wieku produkcyjnym od 18 do 64 lat, którzy stanowią ponad 60% mieszkańców (dane z USC w Chrostkowie). Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrostkowie (sprawozdania Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) wynika, że przemoc domowa jest również obecna w naszej gminie. Zjawisko to często jednak nie wychodzi poza rodzinę i najbliższe otoczenie, sąsiadów.

W latach 2024-2025 zanotowano liczną pomoc udzieloną ofiarom przemocy (m. in. konsultacje psychologiczne, praca socjalna, sprawy karne zakończone w sądach). Choć omawiane zjawisko istnieje, widoczna jest niechęć ofiar przemocy do uruchamiania procedury „Niebieskiej Karty”. Pocięszający jest jednak fakt, że pokrzywdzone osoby coraz częściej zaczynają mówić o istniejącym problemie. Wszakże celem „Niebieskich Kart” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnianie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym oraz tworzenie warunków do systemowego i interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2026-2030 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu w ubiegłych latach. Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych przez Gminę na rzecz osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy, którzy również wymagają działań korygujących. Podejmowane dotychczas procesy potwierdzają ich skuteczność zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy jak również w sferze działań prewencyjnych. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i

organizacji. Trudno ocenić skalę przemocy w rodzinie. Najlepiej obrazują ją statystyki opracowane na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego, zebrane w ramach procedury „Niebieska Karta”.

Tabela nr 1. Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2020-2025

Liczba „Niebieskich Kart” przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego							
Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Razem
Ilość	8	2	3	5	6	4	28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Chrostkowie w latach 2020-2025.

Z danych podanych (2020 - 2025) przez Zespół Interdyscyplinarny wynika, iż liczba zakładanych „Niebieskich Kart” ma tendencję utrzymującą się na podobnym poziomie (tab.1). Liczba zakończonych spraw (tab.2) spowodowana jest ogółem działań podjętych w celu zmniejszenia skali zjawiska przemocy. Największą część zakładanych „Niebieskich Kart” stanowią te, które są podejmowane przez funkcjonariuszy policji w czasie zgłoszeń interwencji w terenie.

Tabela nr 2. Liczba zakończonych Niebieskich Kart w latach 2021-2025

Liczba zakończonych „Niebieskich Kart”						
Rok	2021	2022	2023	2024	2025	Razem
Ilość	3	3	5	6	3	20
Powód zakończenia prowadzonej procedury						
Ustanie stosowania	2	1	4	1	3	11

przemocy domowej						
Bezzasadność podejmowanych działań	1	2	1	5	0	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Chrostkowie w latach 2021-2025.

Dane z ubiegłych lat nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Chrostkowo. Zjawisko to jest powszechne, jednak nie zawsze jest ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie mu. W ostatnim czasie zauważalna jest tendencja wzrostowa osób szukających wsparcia i pomocy w sytuacjach kryzysowych. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej. Z jednej strony zwiększa się gotowość domniemyanych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej wiążą się one z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

III. Strategie i metody działania

Opracowana diagnoza problemu przemocy w rodzinie, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby pokrzywdzone oraz kadrę działającą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie umożliwiły podjęcie następujących działań:

1. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii dla osób doznających przemocy w rodzinie.
2. Ochronę ofiar przemocy poprzez wsparcie: medyczne, prawne, psychologiczne i socjalne.
3. Budowanie skuteczności form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.
4. Zamieszczenie na tablicach informacyjnych, na lokalnej stronie internetowej informacji o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy.
5. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych realizujących zadania przemocy domowej.
6. Systematyczną edukację środowiska lokalnego na temat przemocy domowej.

IV. Cele Programu

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zapewnienie kompleksowej ochrony osobom doznającym przemocy domowej w Gminie Chrostkowo.

Cele szczegółowe:

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej.

Zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy domowej.

Zwiększenie dostępności pomocy specjalistycznej.

Wzmocnienie działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

Podnoszenie kompetencji służb realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

V. Adresaci Programu

Program przeznaczony jest dla:

- ofiar i sprawców przemocy,
- rodzin, dzieci i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą (pedagogzy, psychologzy, nauczyciele, pracownicy socjalni, kuratorzy rodzinni i społeczni, policjanci, pracownicy służby zdrowia) ,
- wszystkich mieszkańców Gminy Chrostkowo.

VI. Realizatorzy Programu

Za realizację Programu odpowiadać będą:

- Wójt Gminy Chrostkowo,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chrostkowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrostkowie,
- Posterunek Policji w Kikole,
- Placówki oświatowe,
- Służba zdrowia.

VII. Podstawowe zadania Gminy

Tworzenie i rozwijanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”.

Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego.

Organizowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych.

Współpraca z podmiotami realizującymi programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową.

Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych przemocą domową.

VIII. Zagrożenia w realizacji zadań przeciwdziałających przemocy domowej na terenie gminy Chrostkowo

1. Brak specjalistów do pracy z rodzinami, szczególnie do pracy z ofiarami przemocy.
2. Negatywne wzorce zachowań społecznych.
3. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych rodzin.
4. Problemy alkoholowe członków rodzin.
5. Słaba kondycja ekonomiczna rodzin.
6. Nieumiejętność rozwiązywania konfliktów w rodzinach.

7. Brak świadomości dotyczących możliwości rozwiązania swoich problemów za pomocą mediacji rodzinnych.
8. Brak działalności specjalistów w zakresie mediacji rodzinnych.

IX. Podstawa prawna.

Podstawę prawną działań związanych z pomocą dla osób dotkniętych przemocą domową stanowią:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02 kwietnia 1997r. (Dz.U.1997.78.483). Rozdział drugi pt. „Wolność, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. 2025 r. poz. 1214),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 r. poz. 1153),
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2023 r. poz. 171),
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r., Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 1568),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny (Dz.U. z 2025 r. poz. 383),
- Gminne Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Chrostkowo.

X. Finansowanie

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Chrostkowo są środki finansowe z budżetu gminy, dotacje celowe, środki pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł oraz środki pozyskiwane z EU.

XI. Monitorowanie i realizacja programu.

Koordynatorem Programu jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chrostkowie.

Sprawozdanie z realizacji Programu przedkładać będzie Radzie Gminy corocznie do dnia 31 marca za rok poprzedni.

Program ma charakter otwarty i może być aktualizowany w przypadku zmian przepisów prawa lub potrzeb społecznych.

XII. Zakończenie.

Trudno jest jednoznacznie sprawdzić, jak często i kto jest ofiarą przemocy. Ofiary nie chcą rozmawiać na ten temat. Często problem zostaje w czterech ścianach, w „zacisku ogniska domowego”, które staje się piekłem.

Od początku istnienia świata ludzie radzą sobie z bólem i zagrożeniami w różny sposób. Jedni przez atakowanie, inni przez działania mające na celu oddalenie się od źródła zagrożenia. Niestety, gdy oprawcą jest ukochana osoba, nie reagujemy w sposób naturalny.

Przemoc domowa to zjawisko, które nigdy nie powinno mieć miejsca. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc domowa występuje od zawsze i nigdy całkowicie nie zniknie. Nie oznacza to jednak, że nie należy podejmować działań mających na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Wręcz przeciwnie. Trzeba każdego dnia podejmować wysiłek ukierunkowany na zapobieganie temu zjawisku i udzielać wsparcia tym, którym nie udało się tych przykrych doświadczeń uniknąć.³

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na terenie Gminy Chrostkowo pozwoli na dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów. Pobudzi on aktywność instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju społecznego Gminy Chrostkowo.

Osiągnięcie zawartych w Programie celów umożliwi dobra współpraca jednostek i podmiotów działających na rzecz osób i rodzin.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej nie jest dokumentem zamkniętym i będzie podlegał modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości.

BIBLIOGRAFIA:

- 1.. Wawrzyniak J. (red.), „Socjologiczne i psychopedagogiczne aspekty przemocy”, Łódź 2007.
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
3. J. A. Malinowski, Pętla przemocy, " Wychowanie na co dzień" 1996.

³ J. Wawrzyniak, (red.), Socjologiczne i psychopedagogiczne aspekty przemocy, Łódź 2007, s. 36.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Przyjęcie Programu na lata 2026–2030 umożliwi realizację działań profilaktycznych, interwencyjnych, edukacyjnych i wspierających osoby dotknięte przemocą domową, a także podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz lokalnymi potrzebami społecznymi.

Program stanowi kontynuację działań realizowanych w latach poprzednich oraz jest spójny z dokumentami strategicznymi powiatu i województwa w zakresie polityki społecznej.